

Priekšsēdētājas izpildvietnieces un konkurences komisāres Margrētes Vestageres priekšvārds 2023. gada ziņojumam par konkurences politiku

Izvērtējot visu 2023. gadā notikušo, ir grūti atšķetināt mūsu sasniegumus no arvien jūtamajām krīžu sekām. Karš Ukrainā sekoja tūlīt pēc globālas pandēmijas, un abu krīžu sekas turpināja izpausties, piespiežot Eiropas Komisiju sadalīt uzmanību starp krīzes pasākumu turpināšanu, no vienas puses, un virzību uz mūsu ilgtermiņa politikas mērķu sasniegšanu, no otras puses.

Par laimi, konkurences politikā, tāpat kā citās jomās, mēs spējam darīt gan vienu, gan otru. Krīzes pasākumu jomā valsts atbalsta kontrolei šis bija vēl viens ārkārtējs gads, kurā tika pieņemti vairāk nekā 200 lēmumi saskaņā ar Covid-19 krīzes pagaidu regulējumu un krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējumu (*TCTF*), kas tika pieņemts pēc Krievijas uzbrukuma Ukrainai. Un tas papildus jau tā noslogotajai valsts atbalsta kontroles darba kārtībai – kopumā vairāk nekā 600 lēmumu.

Arī pretmonopola un karteļu jomā darba apjoms bija liels. Mēs pieņemām piecus lēmumus, sagatavojām sešus iebildumu paziņojumus un veicām septiņas nepieteiktas pārbaudes. Šajā jomā bija dažas nozīmīgas lietas, piemēram, tika uzlikts naudas sods *Intel* par dominējoša stāvokļa ļaunprātīgu izmantošanu datoru centrālo procesoru tirgū un pieņemts pirmais pretkartēļa lēmums aizsardzības nozarē.

Apvienošanās kontroles jomā krīzes izraisītais apvienošanās un iegādes darījumu pieaugums Komisijai nozīmēja vēl vienu intensīvu gadu. 2023. gadā mēs pieņemām 333 apvienošanās lēmumus, no kuriem 271 lēmums tika apstiprināts vienkāršotajā procedūrā. Komisija iejaucās 11 plānotas iegādes lietās un aizliedza vienu plānotu apvienošanos, proti, *Booking* iecerēto *eTraveli* iegādi. Savdabīga bija *Illumina/GRAIL* lieta, kura, neraugoties uz mūsu aizliegumu gadu iepriekš, joprojām sarūpēja mums darbu, jo nācās prasīt, lai *Illumina* atjaunotu stāvokli, kāds bija pirms darījuma.

Līdztekus visām šīm darbībām Komisija turpināja īstenot 2019. gadā, uzsākot pilnvaru termiņu, noteiktās politikas prioritātes. Attiecībā uz digitālo pārkārtošanos pandēmija tikai paātrināja šo procesu. Tāpēc Eiropas Savienībai ir steidzami jāievieš pareiza politika – politika, kas nodrošina, ka mūsu digitālie tirgi ir atvērti, sāncensīgi un droši un kalpo Eiropas patērētāju un uzņēmumu interesēm. Neatkarīgi no krīzēm klimata pārmaiņu sekām ir reāla ietekme uz Eiropu un pasauli; tas parāda, cik ļoti svarīgi ir turpināt virzību uz neto nulles emisiju līmeni.

2023. gadā turpinājās darbs pie svarīgiem projektiem visas Eiropas interesēs (*IPCEI*). Tika apstiprināts 1,2 miljardu EUR valsts atbalsta projekts progresīvu mākoņdatošanas un perifērdatošanas tehnoloģiju pētniecībai, izstrādei un pirmajai rūpnieciskai ieviešanai, kurā iesaistītas septiņas dalībvalstis un 19 uzņēmumi, tostarp mazie un vidējie uzņēmumi. Šis revolucionārais projekts ļaus panākt ievērojamu progresu datu apstrādes tehnoloģiju jomā un radīs pozitīvu plašāku ietekmi ES kopumā.

Attiecībā uz jaļo pārkārtošanos konkurences politika, protams, nav Eiropas Komisijas svarīgākais instruments. Tomēr tai ir nozīmīga loma ES oglekļa emisiju mazināšanā. 2023. gadā ar valsts atbalstu, kas apstiprināts saskaņā ar krīzes un pārkārtošanās pagaidu regulējumu, dažādos veidos tika atbalstīti ES centieni dekarbonizācijas un klimata jomā – sākot ar Eiropas tērauda rūpniecības atbalstīšanu virzībā uz atjaunīgo ūdeņradi, atbalstu atkrastes vēja energoiekārtām un beidzot ar palīdzību ogļračiem laikā, kad Eiropas Savienība atsakās no fosilajām degvielām. Mēs arī publicējam jaunas pamatnostādnes par horizontālo sadarbību, kurās precizēts, kā uzņēmumi varētu likumīgi sadarboties, lai panāktu vidiskus uzlabojumus savā nozarē.

Visbeidzot, 2023. gadā tika panākts būtisks progress attiecībā uz Digitālo tirgu aktu un Ārvalstu subsīdiju regulu. Saskaņā ar Digitālo tirgu aktu Komisija par vērtziniem izraudzījās sešas digitālās platformas un kopumā noteica 22 platformu pamatpakalpojumus. Uzliekot vērtziniem par pienākumu ievērot visu pienākumu un aizliegumu sarakstu, Digitālo tirgu akts nodrošinās lielāku izvēli un lielāku brīvību patērētājiem un pakalpojumu komerciālajiem lietotājiem.

2023. gadā sākām piemērot arī Ārvalstu subsīdiju regulu. Šī regula palīdzēs nodrošināt vienlīdzīgus konkurences apstākļus attiecībā uz uzņēmumiem, kuri saņem subsīdijas no valstīm ārpus ES. Tagad Komisijai ir pilnvaras izmeklēt šo atbalstu, lai nodrošinātu, ka tas nerada kropļojumus vienotajā tirgū. Ja tas šādus traucējumus tomēr rada, mēs varam izmantot atbilstošus pasākumus – naudas sodus, korektīvos pasākumus un pat darījumu bloķēšanu.

Tas viss ir papildus pastāvīgajam darbam pie tā, lai racionalizētu mūsu procedūras un noteikumus, nodrošinot, ka tie ir piemēroti nākotnes problēmām. Jo, lai gan 2023. gadā bija vienlaikus jālīdz tikt galā ar krīžu sekām un jāpanāk progress mūsu politikas mērķu sasniegšanā, es apzinos, ka nākotnē darāmā būs vēl daudz vairāk. Varam būt gandarīti, ka arī šādos apstākļos spējam efektīvi un konsekventi piemērot konkurences noteikumus.

Mēs esam gatavi.